

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI
VAZIRLIGI**

RESPUBLIKA TA'LIM MARKAZI

**2019-2020-O'QUV YILIDA UMUMIY O'RTA TA'LIM
MAKTABLARINING 9-SINF O'QUVCHILARI UCHUN YAKUNIY
DAVLAT ATTESTATSIYASI O'TKAZISH BO'YICHA TARIX FANIDAN
METODIK TAVSIYA VA MATERIALLAR**

Toshkent-2020

Umumiy o'rta ta'lim muassasalarining 9-sinf o'quvchilari yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish bo'yicha metodik tavsiya va materiallarni tijoriy maqsadda ko'paytirib tarqatish taqiqlanadi.

Umumiy o'rta ta'lim muassasalari metodbirlashmalari bosqichli nazorat imtihoni materiallariga 15-20% gacha o'zgartirishlar kiritishi mumkin.

Tuzuvchilar:

A.Nurqulov-Respublika ta'lim markazi bo'limi boshlig'i.

N.Hakimov-Respublika ta'lim markazi metodisti.

O.Shernayev-Respublika ta'lim markazi metodisti.

Taqrizchilar:

A.Zamonov-Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti "O'zbekiston tarixi" kafedrasi tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent.

Sh.Ergashev-O'zR FA Tarix instituti katta ilmiy xodimi, t.f.n., dotsent.

Q.Exsonov-Toshkent shahar Yashnobod tumani 231-maktab tarix fani o'qituvchisi

@uzimtihon

TARIX

9-SINF

“Tarix” fanidan yakuniy attestatsiya imtihonlari uchun taklif etilayotgan mazkur topshiriqlar umumiy oʻrta taʼlimning davlat taʼlim standartlari asosida tayyorlangan. Ushbu topshiriqlar biletlarda aks ettirilgan boʻlib, har bir biletga uch yoʻnalishdagi mavzu asosida uchtdan savol beriladi. Topshiriqlar quyidagi mazmunda tuziladi:

1. Oʻzbekiston yoki Jahon tarixida mavjud boʻlgan biror-bir joy nomi bilan bogʻliq boʻladi.
2. Oʻzbekiston yoki Jahon tarixi fanida davlat boshqaruvi faoliyati yoritilgan hukmdorlardan biri beriladi.
3. Oʻzbekiston va Jahon tarixi fanida oʻrganiladigan mavzulardagi atamalarga izoh beriladi.

Birinchi savol boʻyicha oʻquvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

T/r	Baholash	Ball
1	Joy nomini atala boshlagan davrini ayta olishi	1 ball
2	Qayerda joylashganligini xaritadan koʻrsata olishi	1 ball
3	Hududlarni nomlanishi bilan bogʻliq omillarni bilishi	1 ball
4	Shu hududda qanday davlatlar mavjudligini bilishi	1 ball
5	Hozirgi kundagi oʻrni (davlat, viloyat) ni bilishi	1 ball
Jami		5 ball

Ikkinchi savol boʻyicha oʻquvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

T/r	Baholash	Ball
1	Tarixiy shaxsning toʻliq (yoki asl ismi) ismini bilishi	1 ball
2	Yashagan sanasini (sana nomaʼlum boʻlsa asrini) bilishi	1 ball
3	Ichki siyosatdagi islohotlarini ayta olishi	1 ball
4	Diplomatik munosabatlarga oid dalillar keltirishi	1 ball
5	Davlatchilik tarixidagi oʻrniga baho berishi	1 ball
Jami		5 ball

Uchinchi savol boʻyicha oʻquvchilarning bilimlari quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

T/r	Baholash	Ball
1	Tarixiy atamaning maʼnosini tushunishi.	1 ball
2	Tarixiy atamaga toʻgʻri va toʻliq izoh bera olishi	1 ball
3	Tarixiy atama bilan bogʻliq qoʻshimcha maʼlumotlar bera olishi	1 ball
4	Tarixiy atama qoʻllanilgan tarixiy voqealardan misollar keltira olishi	1 ball
5	Tarixiy atamaning qaysi tildan kelib chiqqanligini bilishi	1 ball
Jami		5 ball

Izoh: har bir yo‘nalish bo‘yicha ballar yaxlitlanib (Bunda yaxlitlangan ball 4,5 dan past bo‘lsa – 4 baho, yuqori bo‘lsa – 5 baho. Masalan: $5+4+5=14:3=4,6$ yaxlitlansa 5 baho, $4+4+5=13:3=4,3$ yaxlitlansa 4 baho), yakuniy attestatsiya imtihoni sinovining yakuniy bali sifatida sinf jurnalining “O‘zbekiston tarixi” sahifasiga qo‘yiladi.

O‘quvchilarga bilet olganlaridan keyin tayyorgarlik ko‘rishlari uchun 20 daqiqa vaqt beriladi.

Imtihon savollariga maktab metodbirlashmasi qarori bilan tuzatishlar, qo‘shimchalar va takliflar kiritilishi mumkin. Imtihon topshirish jarayonida o‘quvchi o‘z fikrini faqat darslik materiallari asosida emas, balki boshqa manbalarga tayangan holda ham bayon qilishi mumkin. Shuningdek, tarix fani chuqurlashtirib o‘qitiladigan sinf va maktablarda imtihon biletleri 4 ta savoldan iborat bo‘ladi. Tarix fani chuqurlashtirib o‘qitiladigan sinf va maktablarning imtihondagi to‘rtinchi savollari o‘qituvchi tomonidan tuzilib, maktab metodbirlashmasi tomonidan tasdiqlanadi.

Tarix
9-sinf
1-BILET

1. Qadimgi Misr.
2. Napoleon Bonapart haqida ma'lumot bering.
3. "Ispravnik" atamasiga izoh bering.

2-BILET

1. Toxariston.
2. Amir Temur haqida ma'lumot bering.
3. "Oligarxiya" atamasiga izoh bering.

3-BILET

1. Xuroson.
2. Buyuk Karl haqida ma'lumot bering.
3. "Kartel" atamasiga izoh bering.

4-BILET

1. Ossuriya podsholigi.
2. Pyotr I haqida ma'lumot bering.
3. "Demobilizatsiya" atamasiga izoh bering.

5-BILET

1. Movarounnahr.
2. Ivan Grozniy haqida ma'lumot bering .
3. "Parij Kommunasi" atamasiga izoh bering.

6-BILET

1. Qadimgi Mesopatamiya.
2. Amir Nasrulloxon haqida ma'lumot bering.
3. "Shovinizm" atamasiga izoh bering.

7-BILET

1. Urartu podsholigi.
2. Amir Olimxon haqida ma'lumot bering
3. "To'rtlar ittifoqi" atamasiga izoh bering.

8-BILET

1. Fors podsholigi.
2. Mirzo Ulug'bek haqida ma'lumot bering.
3. "Anarxizm" atamasiga izoh bering.

9-BILET

1. Parfiya.
2. Zahiriddin Muhammad Bobur haqida ma'lumot bering.
3. "Manifest" atamasiga izoh bering.

10-BILET

1. So'g'diyona.
2. Muhammad Shayboniyxon haqida ma'lumot bering.
3. "Gimnaziya" atamasiga izoh bering.

11-BILET

1. Baqtriya davlati.
2. Abdullaxon II haqida ma'lumot bering.
3. "Missiya" atamasiga izoh bering.

12-BILET

1. Oltin O'rda xonligi.
2. Husayn Boyqaro haqida ma'lumot bering.
3. "Konservativ" atamasiga izoh bering.

13-BILET

1. Vizantiya imperiyasi.
2. Muhammad Rahimxon I haqida ma'lumot bering.
3. "Federatsiya" atamasiga izoh bering.

14-BILET

1. Dashti Qipchoq.
2. Doro I haqida ma'lumot bering.
3. "Ekspluatatsiya" atamasiga izoh bering.

15-BILET

1. Shosh.
2. Chingizxon haqida ma'lumot bering.
3. "Karavella" atamasiga izoh bering.

16-BILET

1. Davan davlati.
2. Jaloliddin Manguberdi haqida ma'lumot bering.
3. "Espeditsiya" atamasiga izoh bering.

17-BILET

1. Qang' davlati.
2. Oktavian Avgust haqida ma'lumot bering.
3. "Jevachi" atamasiga izoh bering.

18-BILET

1. Sparta shahar-davlati.
2. Ismoil Somoniy haqida ma'lumot bering
3. "Gildiya" atamasiga izoh bering.

19-BILET

1. Qadimgi Afina.
2. Mahmud G'aznaviy haqida ma'lumot bering.
3. "Dukchi" atamasiga izoh bering.

20-BILET

1. Qadimgi Xorazm.
2. Yustinian I haqida ma'lumot bering.
3. "Delegat" atamasiga izoh bering.

21-BILET

1. Karfagen.
2. Abulg'oziy Bahodirxon haqida ma'lumot bering.
3. "Manifest" atamasiga izoh bering.

22-BILET

1. Kesh.
2. Amir Umarxon haqida ma'lumot bering.
3. "Chorizm" atamasiga izoh bering.

23-BILET

1. Maurya davlati.
2. Boburiylar sulolasidan bo'lgan Shoh Jahon haqida ma'lumot bering.
3. "Kommuna" atamasiga izoh bering.

24-BILET

1. Afrosiyob.
2. Oliver Kromvel haqida ma'lumot bering.
3. "Diktatura" atamasiga izoh bering.

25-BILET

1. Prussiya qirolligi.
2. Boburiylar sulolasidan bo'lgan Akbarshoh haqida ma'lumot bering.
3. "Kapital" atamasiga izoh bering.

26-BILET

1. Konstantinopol.
2. Ismoil I Safaviy haqida ma'lumot bering.
3. "Rezervatsiya" atamasiga izoh bering.

27-BILET

1. Axsikent.
2. Otto fon Bismark haqida ma'lumot bering.
3. "Demokratiya" atamasiga izoh bering.

28-BILET

1. Baqtriya davlati.
2. Turkiston general-gubernatori fon Kaufman haqida ma'lumot bering.
3. "Ekspansiya" atamasiga izoh bering.

29-BILET

1. Avstriya-Vengriya imperiyasi.
2. Perikl haqida ma'lumot bering.
3. "Koalitsiya" atamasiga izoh bering.

30-BILET

1. Kaspiyorti viloyati.
2. Makedoniyalik Aleksandr haqida ma'lumot bering.
3. "Rabot" atamasiga izoh bering.